

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és kedd utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésére vagy megőrsítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes másként ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 28.

Pihenő nap.

(K. Ö.) Franciaországban Zévaès szociálista képviselő indítványára »le repos hebdomadaire« czime alatt törvényjavaslatot fogadott el a kamara, mely az ipari és városi munkás osztályoknak, továbbá a közlekedési vállalatoknak és a korecsmi és vendéglői iparokban alkalmazottaknak hetenkint egy munkaszünetnapot biztosít.

Nagyon természetes, hogy ez a szociális irányú törvény, mely mint minden szociális törvény csak bizonyos népréteg javát szolgálja, nem elégíti ki a francia közvéleményt. Nagy elégedetlenséget keltett mindenkinek előtt a posta és távirtdánál alkalmazottak között, kikre a pihenő nap áldása ezzel a törvényjavaslatlal ki nem terjesztetik. Millerand miniszter azt mondta, hogy szavazzon meg a kamara 8—10 millió frankot erre a célra és ő hajlandó a pihenő napot a posta és távirtda alkalmazottakra is kiterjeszteni. A személyszállítás ugyanis 8—10 millió frankkal terhelné büdzsétet.

Nagy mozgalmat fejt ki a törvény ellen a kapitalista társadalom is. A tőke nemcsak Franciaországban, de az egész világon ellene van és ellene lesz minden szociális reformnak, mely a munkások helyzetén javítani akar. Minél erősebb a munka, annál gyengébb a tőke, már pedig a pihenő nap törvényesítése a

munka erősítéséhez járul és a tőke csak azért tudta eddig oly arányban a munkát kizsákmányolni, mert sem törvényhozás, sem társadalom nem törődött vele. Mert mindkettő kapitalista természetű volt. A kapitalista társadalom szolgálatában álló sajtó egyszerűen lehetetlennek mondja a törvény végrehajtását. Ertjük, mert minél többet dolgozik a munkás, annál több haszna van belőle a tőkének és mert hat napi munka mellett is ugyanarra a heti keresményre tart igényt a munkás, mint hét napi munka mellett.

Nincs inyére a törvény általában a munkaadóknak sem. A törvény ugyanis pihenő napról beszél. Minden munkás hetenkint egyszer igénybe veheti ezt a pihenő napot. Szociálista körökben azt hiszik, hogy a törvény végrehajtása úgy fog intézkedni, hogy a pihenő nap megválasztását a munkás tetszésére fogja bízni és mivel a szabadgondolkodó és istentelen francia munkásokról alig lehet feltenni, hogy választásuk a vasárnapra fog esni, a közgazdasági életben könnyen nagy zavarok támadhatnak. Ugyanis mit csinál majd az a gyáros, melynek ipartelepén hétfőn a mérnökök, kedden a munkavezetők, szerdán a férfi munkások, csütörtökön a nőmunkások tartanak pihenő napot.

Legkevésbé van meglegedve a törvénynyel a keresztény társadalom. A keresztény szociálizmus folyton sürgette a munkaszünet törvénybe iktatását. Nemcsak azért, hogy a munkás fizikai erejét fentarthassa, hanem azért is, hogy vallási

kötelmeinek eleget tehessen. Erre pedig legalkalmasabb a vasárnap, mikor alkalma van az egyház törvényeinek eleget tenni és tisztességes szórakozást is találnak. Ezért kell a teljes vasárnapi munkaszünetet sürgetnünk. A szociálisták erről persze hallani sem akarnak. Már az 1896-ban Párisban megtartott nemzetközi szociálista kongresszus tiltakozott az ellen, hogy a vasárnap legyen a kötelező munka szünetnap. A szociálisták szerint a vasárnap erre vallásos jellegénél fogva nem alkalmas.

Pedig a vasárnapi munkaszünetre szüksége van minden embernek. Nemcsak a szociálistáknak, a munkásoknak, hanem mindenkinek, akinek erkölcsi énjét is gondoznia kell. A léleknek szüksége van a táplálékra, ezt a táplálékot sem a gyár, sem a bűrök füstös levegője nem adja meg. A szociológusok sürgetik a munkaszünetet az ember fizikuma érdekében, a keresztény felfogás egy lépéssel tovább megy és azt mondja, szükséges a munkaszünet és az vasárnapra essék, mert az embernek lelke is van.

De az a vasárnapi munkaszünet ne legyen olyan, mint nálunk, mikor a törvény mindössze hét paragrafusból áll, a kivételek pedig kötetszámba mennek. Ugy a humanizmus, mint a vallásos érzelmek követelik, hogy a vasárnapi munkaszünet szigorúan értelmeztessek és végrehajtassek.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Főlölesleges emberek.

Irtá: Cschoy Antal.

Csöndes juniusi este. Hét óra. A vonattal megérkezett nyaralók a chilkovoi állomásról a villasor felé veszik utjukat. Legtöbbje békés természetű jó családapa. Csomagokkal, dobozokkal és napernyőkkel megterhelve, fáradtan lépegetnek feleségeik nyomában. Kedvtelenekek, elcsigázottaknak látszanak.

Matvejevics Szajkin Pável is köztük van. Hosszu, hórühorgas ember, kopottszerű kabátban és fején gyűrött, puha kalappal. Homlokán kiüt a verejték, arca piros. Láthatólag rossz kedve van.

— Minden nap kijön Chilkovoba? — kérdi tőle az egyik férfi, akinek nagy koczkás, barna nadrága van.

— Nem, nem mindennap — feleli Szajkin bosszusan. A feleségem és a fiam itt laknak s én rendszeren kétszer hetenként szoktam kijönni hozzájuk. Nincs időm, hogy minden nap megtegyem ezt az utat, de meg az igazat megvallva, kissé sokba is kerülne a dolog.

— Bizony, — sóhajtozék a barna nadrágos férfi. — Sokba, nagyon sokba kerül. Először is kocsin kell kimeenni az állomásra, aztán meg kell váltani jegyet a vasútra. Utközben ujságot is vesz az ember, megiszik

egy-két pohárka pálinkát is költekezik, míg végre a nyári szórakozás száz rubelbe is belekerül. Már pedig a magamfajta hivatalnok-embernek nem igen telik az ilyesmire.

— Ugy van, ugy — sóhajt Szajkin. — Nem valami irigylésre méltó a sorunk. Higgye el kérem, hogy ez az ürdöngős nyaralás tönkre teszi az embert. Hát nem rettenetes dolog az, hogy ilyen hőségben ki kell ide kutyagolni az embernek?! Meg aztán se kényelem, se tisztességes étel sem jut azért a méreg sok pénzért! Még csak teát sem ihat az ember, mert nincs, aki a szamovárral bibelődjék. S aztán itt, a »természet ölében«, . . . no köszönöm szépen . . . Mondja csak, házas ön?

— Sajnos, igen — sóhajtá a barna nadrágos férfi — és három gyermeknek vagyok az apja.

Végre odaérnek a villasorhoz. Szajkin búcsút vesz a barna nadrágos férfitől és azzal bekerül a kis nyaraló farácsos kapuján. A szobában halotti csönd van. Csak a szunyogok zümmögése hallatszik. Az ablakon csipkefüggöny van, a melyen át a folyondár vöröses levelei fénylenek. Sem a folyosón, sem a konyhában, sem az ebédlőben egy árva lélek sincs. Szajkin végre a háló szobában rá talál valakire. Petjára, hat éves kis fiára. Petja ott ül az asztal mellett és épp azzal van elfoglalva, hogy kivágja a tőkilkót a kártyából.

— Te vagy az apa? — kérdi, anélkül, hogy visszafordulna. — Jó napot!

— Jó napot. Hol van a mama?

— A mama? Elment Kirilovna néniel a próbára — egy szindarabot tanulnak be. Holnapután fogják eljátszani. Én is elmegyek veled papa. Odamégy?

— Hm! Hát mikor jön vissza a mama?

— Azt mondta, hogy estére hazajön.

— Es hol van Natalja?

— A mama elvitte magával, hogy segítsen neki az öltözködésnél és Akulina az erdőbe ment gombát szedni. — Papa, miért van a szunyogoknak olyan piros hasuk?

— Nem tudom . . . Mert vért szívnak. Hát senki sincs itthon?

— Senki. Magam vagyok.

Szajkin leül az egyik székre és kibámul az ablakon.

— Hát ki fogja elkészíteni a vacsorát? — kérdi aztán bosszusan.

— Ma nem főzünk vacsorát papa! Mama azt hitte, hogy ma nem fogsz kijönni és nem készített semmit. Ő ott fog vacsorázni Kirilovna néniel.

— No, ez aztán szép dolog — és te mit ettél?

— Aludtejet . . . Papa, miért szivnak a szunyogok vért?

Szajkin annyira bosszus lesz, hogy mérgében a földhöz szeretne vágni valamit. Káromkodni szeretne, de csakhamar eszébe jut, hogy az orvosok megtiltották neki, hogy dühösködjék. Elakarja fojtani bosszuságát, fölkel a helyéről és fűtörésznél kezd.

Fürdő levél.

Karlsbad, 1902. július 25.

T. Szerkesztő Ur!

Boldogult diák koromban, Kertész Miksa tanár ur szigorú kormányzása következtében, sikerült agyvelőm egyik tekervényébe beprélni azt a tudományos igazságot, hogy az emlős állatok első alosztálya, vagy fajtája vagy mit tudom én mije — az ember. (Kérem — ne gondoljon rosszat — mert becsületesem állítom, hogy e rég elfeledett tantétel helybeli benyomások alapján kívánczoltam vissza a csendes feledés sötét perfectumából.) — Kijelentem egyben azt is, hogy a tudós tanár ur csak a testre értette, mert — mint mondá — a halhatatlan lélek örök kínai fal a majom meg az ember között.

Helyszíni észlelések alapján bátran állíthatom, hogy Darwinnak befellegzett; nyugodtan alhatunk ezután nem félve attól, hogy egyszer váratlanul valamelyik alsóbb rendű emlős állat az ősi rokonság alapján portiót követel magának a pompás ízű ebédből vagy a csekély szerkesztői gázsiból. Jeles tudósunk dr. Székely István ur »Oszton és ész« című kitűnő művében napnál világosabban kijelöli az áthidalhatatlan távolságot az emberi ész és az állati oszton között. — Az embernek eszes volta mellett argumentum, hogy ura akaratának; olyant is tud magának parancsolni, mitől irítozik az emlősök első osztályába sorolt emberi teste, míg az állat vakon követi osztonét. — Hát kérem szépen, tessék itt széjjel pillantani! Hány elvtárs akad, ki hanyar mosoly kíséretében küldi a privát chemiai laboratoriumba azt a pár pohár vizet, melyet a doctorok jóvalta a már korán reggel ordító oroszlan pacificatólja érdekében melegen ajánl.

Bármily keserves sors is ez, megteszik, hisz' ettől reménylik az engedelmséget és szolgálatot felmondó, hozzájuk forrasztott állatnak rendbeszedését. — De a nervus probandi nem ez.

Körülöztem reggel, délelőt, délfelé, délután, este tájban sötét álomban még éjjel is a számos meleg forrás körül s nem észleltem még, hogy akár csak egy Darwin-féle atyafi is kivette volna részét ezen nem élvezésre, hanem gyógyításra rendelt víz ivásából.

Sokan vannak, kik a savanyu viz ivás minden fajtájának ellenségei; avval érvelnek, hogy a test nem kívánja azt; már pedig a Teremtő belénk oltotta vágyát annak, ami szükségünk néve. A testi szervezet azonos volta miatt testi szükségleteink ugyanazok, mint az állatokéi. Nézzük meg mondá egyik régebbi kiadásu orvos, az állat inkább szomjan

fordul fel, mint sem maginná az ásványos vizet. — Karlsbad környékén is igazolja e nézetet a fürdő keletkezésére vonatkozó monda:

IV. Károly német-római imperator, ki az állam gyepűi mellett a vadász fegyvert is szívesen forgatta kezében, egyszer e vidéken vadászgatott. Kutyái egy szarvast vettek üzőbe. — Az életösztön merész ugrásra sarkalta a nemes vadat, amint a lejtős hegyoldalon rohanna a mélység szélére jutott: merész szökkenéssel átgratta a hasadékok s a szembenálló sziklán biztos menhelyre lelt. — A hely ma is »Hirschsprung« nevet visel s a kegyelet bronzba öntötte a megmenekült szarvas karcu alakját. — A kutya is megpróbálta azt a merész légtornát, de póru jár, mert a szarvasnak védelmet nyújtó szikla helyett a sokkal ritkább fajsúlyu atmosphaerába potylyant s a gravitáció törvénye szerint bamalatos igazsággal haladt lefelé a mélységbe, miglen a padocatot pótló melegvizű patakba nem ért. S ime! — itt az argumentum — a helyett, hogy örvendő a leletnek mindjárt használatba vette volna csusz, gyomorhaj, sárgaság s. b. ellen, keserves hangokkal adta tudtára császári urának a tragédiát, melybe való belépti díj megforrázott bőréről levált szőre szolgált. — A kutyának szobrát még nem sikerült felfedeznem; hej pedig a milyen megfelelő allegoria volna a sok idegen testi és zsebbeli megkoppasztására!

Elég az hozzá, hogy sem ez a kutya, sem ivadéka, sem pedig más állatvilágbeli rokonai sem azelőtt, sem most nem szüresdők a meleg vizet; pedig hát ha kívánna a természet, bizony bevénne az ő gyomruk is; de akkor mi lenne az én argumentumból, hogy megnyugtassam magamat is, meg t. Szerkesztő Urat is, t. i. hogy bátran jöhet ide, mivel a Darwin-theoria beigazolását se rajtunk nem fedezhetik fel mások, de mi se másokon.

Karlsbad tehát kizárólag emberek számára fürdőhely; azaz hogy szabatosabb legyek, kizárólag az emlősök első osztálya részére, tekintettel tőt ajku felebarátainkra is, kiknek ajkáról bájos zeneként hallszik nagy Szvatopluk nyelvazete.

Mert higgye el Szerkesztő Ur, még e nevezetes helyen sem sikerült ledönteni a faji és vallásbeli különbség sötét középkori fából készült korhadat korlátait. — A német marad németnek, a magyar magyarnak; pedig hogy lépést tartsak a tudomány haladásával, ugy halottam, hogy az emberi test sejtjei vagy szövetei 7 év alatt egészen új alakulnak a folytonos anyagcsere miatt. Otthon már előre drukoltam, hogy melyik részemet szerencsételti majd első sorban ez a chemiai el-

változás. (Legjobban esett volna, ha a hajamat kezd, hátha kilombosodnék újra fejem koronája.)

Furcsa érzés is az, ha valakinek $\frac{1}{84}$ része (ennyi jut négy hetes karlsbadi kura tartamára a folytonos újjalakulásból) idegenné válik rája nézve; tekintettel Csehország nemzetiségi viszonyaira és arányaira, meg hármasszabályára az $\frac{1}{84}$ -nek $\frac{1}{3}$ -a, vagyis az egész ember $\frac{1}{252}$ része németté lenne, $\frac{2}{3}$ -a pedig, azaz $\frac{1}{126}$ részlete csehé. Ha így volna a való természetben, ajánlanám, hogy Csehország összes lakóit ide kellene egyfűvé zárni, míg a német $\frac{2}{3}$ -ad részben csehé, a cseh $\frac{1}{3}$ -ában németté nem válnék; akkor Körber urnak nem fájna többé a feje, hogyan egyeztesse össze őket.

De hát ez a theoria sem válik be, mert én egy heti itteni időpásom után is büszkén vallom magam magyarnak, semmi idegen elemet nem érzek megszűkült tétfogatom korlátai között. Így ingyenadott, practicus tanácsom után is sokáig fogja még bizony az osztrák minisztereink ur fejét a cseh-német házasság megkötésig törni. Igaz, hogy mint a politikusok állítják, a mi Széll-ünk enyhe szellőt lehel a fejfájás csillapítására, nem okoz újabb letkiismereti terheket neki a kiegyezés körül.

Jöjjön tehát Szerkesztő Ur, magyar maradhat, ha akar itt is, csak magyar hegyi lé serkentse lüktetésre a vért ereiben.

Hogy a Karlsbadban időző első osztályu emlősökről tiszta képet nyerjünk, keljünk fel korán s még mindig álmos szempillánk alól nyomjuk ki az álmat öklünkkel, mert ide éber figyelés kell. Nekem a sors itt időzésem idejére fáradt por és hamu hüvelyem éjszakai megpihentetésére (nappal inkább a szabadban, hegyek között kőszálak) a központi vasuti állomástól majdnem egyenesen benyuló ugynevezett »Gartenzeile«-n mutatott helyet a »König Würtemberg«-ről elkeresztelt ház negyedik emeletén, illetve kakasüljén. Kilátásom az ablakból pompás; mindenekelőtt alkalmam van észlelni, hogy milyen materiából van az ablakom ajánál lefelé domboruló esőfelfogó csatorna; azt is észrevehetem, hogy okos előre látásból még a befelé terjedő ablakdeszka ajánál is van ilyen csatorna, hogy a szobába kívánczoló esőcseppek a csatorna végén felakasztott bádogszelenczébe nyughassanak meg fárasztó légi utjuk után.

Kilátás nyílik azonfelül a vis à vis levő gyönyörű Stadtparkra, azaz tetejére, meg az ott enyhet-árnyat adó fák koronájára; de a mi fő, kilátás nyílik az egész napkeletre, honnét korán reggel bekandikál az öreg nap s csalogat tanulmányutamra.

Leérve az utcára, már nagy sürgés-forgás

— Papa tudsz te színházat játszani? — szóval meg ismét Petja.

— Ugyan bagyd már abba az ostoba kérdéseidet! — feleli Szajkin bosszusan. — Miért vagdosod szét azt a kártyát, te semmirekellő te?

— Hisz nem a tied a kártya. — szól Petja és visszafordul az apja felé. — Nataljától kaptam őket.

— Ne hazudj! — kiált rá Szajkin mérgesen. — Már megint hazudsz? Megérdemelnéd, hogy jól elverjelek, te hitvány, te! Vigyázz, mert kitépem a füledet!

Petja lengrik a székről, hátraveti a kezét és ugy bámul az atyjára, aki föl s alá jár dühében a szobában. Lehorgasztja kis fejét, kezével dörgölni kezdi a szeméit és végül sirva fakad.

— Hát miért veszekedel velem? — szól zokogva. — Mit akarsz tőlem? Hisz én jó vagyok. Miért szidsz mindig?

A kis fiu olyan keservesen panaszkodik és olyan keservesen zokog, hogy Szajkin már-már dálni kezdi, hogy olyan erősen rászólt.

— Igaza van, miért veszekedem veled, — gondolja magában. — No, jól van, ne sirj már — szól a kis fiuhoz és megsimogatja a haját. — Ne sirj, no! Te az én jó, szófogadó kis fiacskám vagy.

Petja fogujával megtörli a szemét, sóhajtozva leül az előbbi helyére és egy másik kártyát kezd szédarabolni. Szajkin bemegy a

szomszéd szobába és ledől a divánra. Kezét hátravetve a feje alá teszi. Sokáig nézi a szoba mennyezetét és ugy érzi, hogy haragját lecsillapították a kis gyermek könyei. Nagyon fáradt és éhes.

Közben mind sötétebb lesz. A nyaralók visszatérnek a fürdőből. A csipkefüggönyök mögül az esti szürkületben már nem fénylenek többé a folyondár vöröses, nagy levelei. A nyitott ablakokon friss, illatos levegő árad be a szobába. Hirtelen kinyílik az ajtó és Szajkin felesége hangos hahotával lép be rajta.

— Mama! — kiált föl örvendezve Petja.

Szajkin benéz az ajtón és meglátja feleségét, Sztepanovna Nadjezsdat, akinek olyan piros az arca, hogy majd kicsattan. Vele jött Kiritovna Olga is: egy szeplős arczu, szőke, fiatal nő és még két ismeretlen férfi: egy magas termetű, vöröshaju és egy alacsony, borotvált képű.

— Natalja, hozd elő a szamovárt! — szól Sztepanovna Nadjezsda és felfogja kissé a szoknyáját. — A férjem bizonyára itt van! Pável, hol vagy? Szervusz Pável! — s azzal hangos nevetéssel belép a másik szobába. — Ah, hát itt vagy? Nagyon örülök... Gyere, majd bemutatlak — a gavallérjainknak... Az a bossu ott, Koromiszlov... Pompásan énekel. A másik, a kisebbik, Szerkalov. Igazi színész... Nagyszerűen tud deklamálni. Tyű, be fáradt vagyok! Eppen most volt próbánk. Nagyszerűen megy minden! Két egyfelvonásost

fognak játszani... Holnapután lesz az előadás...

— De hát minek hoztad magaddal ezeket az embereket? — kérdi Szajkin.

— Muszáj volt papuskám! Tea után megint próbát kell tartanunk... En Koromiszlovval énekelek majd egy duettet... Bizony, papuskám, elküldhetnéd Natalját, hogy hozzon hamar egy kis szardiniát, pálinkát és sajtot. Hisz valamit csak kell nekik adni.

— Hm!... Hagyj békében! Nincs pénzem!

— Ugyan papuskám! Ne izélj hát! Csak nem fogsz zavarba hozni!

Natalját végre mégis csak elküldik. Miután Szajkin megitta a teáját, bemegy a hálószobába és ledől az ágyba, míg Nadjezsda, vendégeivel nevetve s lármázva hozzáfognak a próbához. Szajkin sokáig hallgatja a deklamálást, amit egyre másra félbeszakít Kiritovna Olga rikácsoló nevetése. Majd Szerkalov mondja el nagy hévvel a szerepét, mire megkezdődik a duett. Aztán ismét kacagás, nevetés és edénycsörömpölés hallatszik...

Szajkin félálomban hallja, amint kérielik Szerkalovot, hogy szavalja el »A tévedt nő«-t és hallja, amint deklamál, üti a mellét, sir, kacag, hörög...

Szajkin összeráncolja homlokát és fejére húzza a takarót.

Egy óra mulva fölbred a nagy lármára. — Nagyon messze lakik és koromsötétség van odakünn, — hallja Nadjezsda hangját. —

ötlik szemünkbe; a pinczerek, csolédányok tisztogatják a restaurációkat; városi alkalmazottak seprik, locsolják az utcát (Mühlbrunn Nagyvárad is belőle), az idősek sötét, a leggyakrabban használt s legmerlebb „Mühlbrunn“ forráshoz.

Ha az igaz, hogy Páris egész Franciaország, annál igazabb, hogy a Mühlbrunn legalább is fél Karlsbad.

Az itt már egybesereglett ember-zagyvalékot egyszeri áttekintésre bajos osztályozni. Vegyük hát aprajánkét. Nemük szerint: férfiak és nők (semleges nem eddig még nincs, de mely bolond anglus hoz zavarba eziránt a ruhája miatt. Női sipka, férfias kravatti, női köpeny vagy gallér, alatta férfi kabát, női mider, gyerek nadrág a térdig, azután harisnya s végül női cipő) Koruk szerint változatos a kép; vannak elaggottak, öregek, népfelkelőknek valók, erőteljes férfiak és nők, ifjak, suhancok, gyerekek. (Szinte sajnáltam egy körülbelül 8—10 éves lánykát, ki már is rá fanyalodott erre a fanyar életmódra.)

Legtarkább az osztályozás, ha az állást vesszük figyelembe: koronásfőtől, hordárig mind megfordul itt; hja kérem, az ember belseje egyenlőképpen igazi demokrata. Sok pl. a katonatiszt, színész, pap, vasúti meg a kóser ételek előkészítésével bajlódó emberbarát. A többi külseje után nem tudom kivenni, hogy kiféle lehet, de a kúrlisza szerint a kereskedő osztály talán leginkább van képviselve. — Ha pedig a nyelvüket figyeled, lopva körülnézel, vajjon egy fiók bábeli torony nincs-e valahol készülébe. — Persze leginkább a germán nyelv dominál, de hallhatunk francia, tót, cseh, angol, orosz, olasz stb. nyelveket, sőt magyart is. Pedig a magyarországiak tekintélyes percen-tet tesznek ki, legalább is ötödrésze az idegeneknek hazánkból való. Hogy oly elvélve csendül meg a magyar szó, oka, hogy az igazi magyar szerényen hallgat (pl. magam is, mert nincs kinek beszélai), a legtöbb magyarországi pedig az otthon is használatosabb német-lengyel nyelvet forgatja szívesen.

Itt említem meg közbevetőleg, mert az osztályozásnál sem faji sem vallási szempontból nem lehet úgy előhoznom, hogy bele ne essen a filozemita-ellenes hirbe, — tehát itt hozom fel, hogy igen szép számmal vannak a — hogysis mondjam — antigojimok, kik bárhonnét jöttek is, megtartják azt a jelleget, mely Nagyvárad lakosainak statisztikailag körülbelül negyedrészt kidomborítja.

Hogy ennyi mindenféle ember összesereglik, oka az a forrás-csoport, mely fölött a görög stylben épített „Mühlbrunn-colonnade“ terjeszti védőszárnyait.

Ez a hatalmas épület még hirmondóban

sem volt, mikor már élt a hit, hogy itt mindenki minden baj ellen gyógyulást nyer. Ilusztrálja ezt a véleményét több mint 400 éves klasszikus felirat, mely most a colonnade déli végén éppen a „Mühlbrunn“ forrásnál márványba vésvé olvasható s ekkép zengi dicséretét:

In Thermas Caroli IV.

Fons Heliconiadum merito celebrande cohorti,
Unde tibi latices calidi, venaeque meantis
Sulphuris aut vivae, — dictu mirabile, — calcis?
Per terras Siculümne ignis, qui provocat Aetnam,
Id facit? An Stygii forsán vicinia Ditis
Has tepefecit aquas? Bajarum littora cedant
Atque Antenoreum prospectans unda Timavum
Et quae caerules consurgit proxima Rhaeus,
Nobilitata tuo, sanctissime Carole Regum,
Interitu — Quantas emittit in aëra bullas!
Aspice, puam varie lapides et marmora pingit,
Per quaecunque fluit! Vix ipsa coloribus Iris
Collucet totidem. Felix per saecula mana
Fons sacer, humans generique salutifer esto!
Redde seni validas vires, pavidaeque puellae
Formosam confer facieuo, morbisque medere
Omnibus et patrias accedat laetior oras,
Quisquis in hac lymphá fragiles immerserit artus —

Saeculo XV. exeunte cecinit

Bohuslaus L. B. a Lobkovitz.

Magyarul imigy hangzik prózai fordításban:

IV. Károly hévfürdőire (Karlsbadra.)

Helikon fiainak csoportja előtt is méltán dicsérendő forrás! Hoanon erednek meleg vizárjaid, buborékoló kénes, vagy — csodálatos — égető meszes ereid, az a tűz szüli ezt, mely Szicilia földjén háborgásra kelti az Aetnát, avagy talán a Styx mellett uralgó Dis szomszédsága heviti vizedet! Elenyésznek Bajae partjai, el az antenori Timavusra néző viz, eltörpül még a kéklő Rajnához közel levő is, melyet halhatatlanná a te elhunytod tett oh királyok legdicsőbbje Károly! Mekkora buborékokat röpít a légbe fel! Nézd, merre csak folyik, mily változatosan festi meg a követ, a márványt! Maga a szivárvány sem ragyog annyi színben. Csörgegedezél boldogítóan századok folyamán oh szent forrás s légy az emberi nemre egészséget-hozó! Add vissza az agnak meggyengült erejét, varázsold rózsássá a remegő lányka arcát; nyujts írt minden baj ellen és térjen vissza vidámban honába mind az, ki hajjaidba fűrészte törékeny tagjait.

A XV. század vége felé zengte:

Báró Lobkovitz Bohuslaus.

Ime egy négyszáz éves emlék a forrás csodás hatásáról! Sokan megnézik — főleg, mikor lueskos időben a colonnade ivei alatt kell le-

rónni az utolsó pohár felhajtásától számított egy órányi sétát reggelizés előtt; sokan nem érik már Horacius zengő nyelvét s mégis mintha megfogadnák a költő kedvenc forrásához intézett felszólalását, csapatostul veszik körül, hogy bajuktól megszabadulhassanak. Ott tipog az aggastyán, hogy megrokkant erejét visszanyerje s földi létét egy pár évvelkitoldja; ott lépked a fiatal leány, hogy arczáról a sápadtság beteg színét eltüntesse s ismét a pír üde rózsái mosolyogjanak le róla. Ott — ott reménykedünk mi is — se aggok, se ifju leányok, nagy a kegyes Isten, ki mindenható erejével gyógyerőt rejtett a forrásba s érezteti a természet bősége urával semmiségét egy néma, igénytelen patak előtt, hogy az a jóságos menynevei Atya megadja nekünk is, hogy majdan vidámban, rózsás színben láthassuk újra viszont édes magyar hazánkat.

Ezek után pedig a többi mondani valót elteszem máskorra, mivelhogy a honvágy keserű-édes könyvei megrezdültek szempillámon. Tiszta szivemből kívánok t. szerkesztő urnak s harcosz társainak friss jó egészséget s karlsbadi enyhe időt.

Hoztatási szeretettel:

Peszky.

Kirándulás a „Jadolina“ vizeséhez.

— Saját tudósítónktól. —

A bihari havasoknak egyik legszebb részét, a Jadolina vizesést kereste fel vasárnap egy leikes kiránduló csapat Nagyváradról. Mindannak daczára, hogy a kellemetlen hír miatt sokan visszamaradtak, mégis igen szép számú csapat gyűlt össze szombaton délelben az időhánál. Innen a 12 órakor induló vegyes vonattal indultunk el, a rendelkezésünkre álló két külön kocsi. Utunk a természeti szépségekben gazdag Körösvölgyön vezetett keresztül, a hol a kirándulók nagy élvezettel szemlélték a már Révnél kezdődő fonséges vidéket.

Brátka állomást elbagyva 3-16 perczkor Jád völgyre érkeztünk. Itt kiszállva rövid pihenőt tartottunk, mialatt a társaság egyik legfiatalabb tagja lefényképezte a kedélyesen uszonázó társaságot, kik között a következők voltak: Bérczy Imre, Baranyi Gábor, Beöthy Dávid, Boross Gyula és neje, Csanádi Kálmán, Csapó Zoltán, Dénes Sándor, Diósy Mihály, Döry István, Fekete László, Fröhlich György, Hirsch százados, Jakobovits Izsó, Jelinek Ferencz, Jelinek Géza, Jelinek Sándor, Kalenda János, Kolb Géza, Láncoz József, Láposy Lajos, Mann Ferencz, Linczinger Sándor, Oláh Béla, Ötvös Gyula, Südy József, Szánthó Lajos, Temleitner Gyula, Tripsó Sándor, Vomácska József. Majd fölszedelőzködve megindultunk a gyönyörű Jád völgyön fölfelé Remeczre. Az utat egészen kényelmesen tettük meg, utközben danolgtatva és kedélyesen beszélgetve, míg a társaság egy pár tagja a csomagokkal együtt szekeren jött utánunk. Remeczen már izletes vacsora várta a kirándulókat, a melyet jó étvágygyal elköltve egész 11 óráig maradt együtt a társaság, ekkor a rendező felhívására mindenki a neki kijelölt helyre tért aludni, a mely pihenés nagyon jól esett a már fáradt tagoknak. De azért reggel 5 órára, az ébresztőre mindenki talpon volt már. Miután a reggelit elköltöttük, megindultunk a Jadolina vizeséhez. Utközben egy szép helyen, a Jád mellett a társaságnak több tagja hátra maradt s csak egy páran folytattuk tovább utunkat, a mely most már nagyon fárasztó kezdett lenni. Egy 1200 m. magas hegyet megmászva felérkeztünk a Balincsel havasi legelőre, a hol megpihentünk és élveztük a remek panorámát, melyet Belényes és annak szép vidéke nyújtott. Innen a Balincselen végig és a Czárán Gyula által készített uton lemenve megérkeztünk végcélunkhoz, a Jadolina

De hát miért nem akar itt maradni? Koromiszlov itt alhatik a vendégszobában a szófán és ön, Szerkatov a Petja ágyában fog aludni . . . Petja majd eihát a férjem szobájában . . . Biz' Isten valamennyiöknek jut hely!

Végre, mikor kettőt üt az óra, megszűnik a zsivaj. Kinyílik a hálószoba ajtaja és Nadjezsda lép be rajta.

— Pável, alszol? — susogja.

— Nem. Miért kérde?

— Menj édesem a szobádba, feküdj le a szófára, hadd feküdjék Kirilowna Olga az ágyadba. No, menj édesem! Azt akartam, hogy a szobádban aludjék, de fél egyedül . . . No, kelj hát fel!

Szajkin leszáll az ágyáról, magára veti a köntösét és hóna alá fogva a vánkosokat kintantorog a szobájába . . .

Mikor tapogatózva odaér a szófához, gyufát gyújt és látja, hogy Petja fekszik ottan. A gyermek nem alszik és tagra nyitott szemekkel bámul a gyújtó világába.

— Papa, miért nem alusznak éjszaka a szunyokok?

— Mert . . . mert, — szól hebegve Szajkin. — Mert mind a ketten, te és én, fölöslegesen vagyunk itt . . . Még csak az alvársá sincsen hely a mi számunkra!

— Papa és miért van Kirilovna néni arcán olyan sok kicsi pont?

— Ugyan, hagy már abba ezeket az ostobaságokat! Hisz örültté teszed az embert!

Szajkin kissé elgondolkodik, majd felöltözködik és kimegy az utcára — friss levegőt szívn . . . Föltekint a derengő égboltozatra, hallja a vizimadarak károgását és arról gondolkodik, hogy milyen jól fog majd holnap a szolgálat után aludni . . .

Egyszerre csak egy emberi alakot pillant meg az utca sarkán.

— Bizonyára az éjjeli őr, — gondolja Szajkin.

Mikor azonban közelebb ér hozzá, a barna nadrágos ismerősére ismer, akivel tegnap jött be az állomásról.

— Hát ön sem alszik? — kérdi tőle.

— Lehet is itt aludni, sóhajtozik a barna nadrágos férfi. — Elvezem a friss levegőt . . . Az esteli vonattal vendégünk érkezett . . . az anyósom. Unokanővéreim is vele jöttek . . . Csinos, nagyon csinos leányok. — Nagyon örülök, hogy itt kint lehetek, noha egy kissé hűvös van! S ön is itt marad, hogy élvezhesse a friss levegőt?

— Igen, — dörmögi Szajkin. — Nagyon szeretem a friss levegőt . . . Nem tudja, nincs itt közelben kocsi?

— Pompás egy eszme! — szól örvendezve a barna nadrágos férfi. — Ez nem is jutott az eszembe. Gyertünk, hiszen mi otthon fölösleges emberek vagyunk.

Azzal mind a ketten elindultak kocsmát keresni.

vizeséshez. A természetnek legremekebb alkotása ez.

A víz mintegy 30 méter magasból egy nagy szikla katlanba zuhan le, nagy morajjal leérve egész párává török és ez szinte felhőt képez a vizesés felett.

Valamivel távolabb szintén egy vizesést alkot, de ez már nem oly nagy, mint az első. Valóságos Schweicz ez, úgy, hogy az ember nem tud betelni a szebbnél-szebb vidékek élvezetével, melyet ez a vidék bőszögesen nyújt.

A vizesésnél egy órát pihenve, megindultunk visszafelé a kis tanyánkhoz, a hol a többieket hagytuk, itt már izletes gulyás és bor várt bennünket.

Mikor azután jól kipihentük magunkat és jóllaktunk, elindultunk a többiekkel együtt haza fele. Ugy 6 óra tájban Remeczre érkeztünk, ahol megvacsorálva folytattuk tovább utunkat Jádvolgyra. Itt felültünk a kolozsvári személyvonatra, s fáradtan, de szép emlékekkel érkezünk meg éjjel 11:04 perczkor Váradra.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Augusztus 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Kiskatonák a muzeumban.** Erdekes látogatói voltak tegnap a Schlauch-téri muzeumnak — a hadapródiskola derék növendékei nézték meg az ott összegyűjtött antiquitásokat történelem tanáruk gondos vezetése mellett, ki a tanítványoknak szakszerű s ismertető magyarázatokat tartott. A növendékek egy része különben vasárnap időzött utoljára városunkban, mert a III. évesek az éjjeli 2 órás vonattal *Egerbe* indultak terep felvétel végett. Egerből csak a jövő hó 8-ika felé térnek vissza s rá egy hétre ők is szétoszlának élvezni az arany szabadságot, mely ugyan nem oly hosszú, mint más középiskoláké, de annál — édesebb.

* **Nagyváradiak az amerikai diszszázlóra.** A Magyar Nemzeti Szövetség, mint irtuk, mozgalmat indított, hogy az Amerikában élő magyarok részére diszes magyar nemzeti lobogót küld, amely állandóan ébren tartsa a hazafüli érzést A Szövetség a diszszázlót a nemzet pénzéből akarja elkészíttetni, hogy a nemzet ajándéka legyen. Országos gyűjtést indított. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, a szövetkezet felkérésére saját kebelében megindította a gyűjtést a diszszázlóra s a szép célra 17 koronát irtak alá a következők: Huzella Gyula 2 kor., Czeglédy Jenő 1, Rozsly Géza 1, N. N. 1, Stettner István 1, Steiner M. Albert 1, dr. Hoványi Géza 1, Milibák József 1, Cser János 1, Hillinger Miksa 1, Rosinger Jakab 1, Széles Lajos 2, Bodnár János 1, Köblös Ferencz 1, Voszka Ferencz 1 koronát. — Összesen 17 korona.

* **A gyermekkórház ápolói.** A Gyermekkórházat Nagyvárad városa még a folyó év őszén meg akarja nyitni. A kórházban a város apácákra óhajtja bizni az ápolást, azonban egyelőre le kell mondani ezen szándékáról. Ugy hazánkban, mint a külföldön belátták különösen a kórházi ügyekkel foglalkozó szakférfiak, hogy a legjobb ápolást azok az áldott lelkű apácák nyújtják a szegény szenvedőknek, akik amellet, hogy lemondanak minden világi gyönyörökről, erős lélekkel odalánczolják magukat a betegek ágyához, hogy egész életüket a szenvedés tanyáján a jóté-

kony emberbaráti szeretetnek áldozzák. Azonban a felmerülő szükségletet nem tudják ezek a betegápoló szerzetek ellátni s így egyelőre a nagyváradai gyermekkórház sem kaphat apácákat. A polgármester már korábban megkereste az irgalmas szerzet főnökét betegápolók iránt, de azon válasz érkezett hozzá, hogy a legnagyobb sajnálattal bár, de ez idő szerint a szerzet nem rendelkezik ápoló nővérrel. Tegnap hasonló válasz érkezett Möllersdorfból a Szent Ferencz-rendi nővérek kormányzójától. Igéretet nyert azonban a város, hogy később, ha rendelkezésére állanak a szerzetes rendnek a szükséges betegápolók, eleget tesznek a kérésnek. Addig a város világi ápolónőkről gondoskodik a Gyermekkórház részére.

* **Körözs áldozata.** *Schwartz Géza* 15 éves órásinas tegnap délután ebédre távozván, egy borbélyinas czimborájával fürdőni ment. A fiuk az alsó uszodával szemben levő parton léptek vízbe. *Schwartz*, kinek a lábát összehúzta a görcs, hirtelen alámerült. *Göbös Sándor* honv. hadapr. iskolai vivőmester látva a szerencsétlen gyermek haláltusáját, utána ugrott és kihuzta; de a fiu, bár *Havas dr.* is kezelés alá vette, a helyszínen meghalt. A teljesen árva gyermek egyetlen hozzátartozóját, nagyatyját, *Grünfeld Márton* szatócsot értesítették az esetről. A gyermek hullája a városi bonczházba szállíttatott.

* **Az orleánsi hercegné elutazott Párisból.** A nagy szenzáció, a melyet bizonyos körök anynyira óhajtottak, mégsem történt meg. Az orleánsi hercegné a francia nemzet ünneplése között elutazott Franciaországból. Magát a kiutasítás hírért, miután tendenciozusan előre hirdették, megczáfolja a Havas-ügynökség. Párisi távirat szerint a Havas-ügynökség konstatálja, hogy a hercegnének Franciaországból való kiutasításáról sohasem volt szó. Mint Párisból táviratozzák, az orleánsi hercegné tegnap este a keleti expressz-vonattal elutazott; a hercegné előbb Bécsbe, azután Alcsuthra megy. Párisban a legitimista urak közül igen sokan kikisérték a hercegnét a keleti vasut állomásra.

* **A kannibál és az ujságíró.** Egy amerikai ujságíró meginterviewolt a Fidji szigeteken egy „műveltebb” emberevőt, a ki meglepő intelligenciával nyújtott felvilágosítást az emberhus izéről.

— A legrosszabb hus, mondta a kannibál, a vén matrózé. Azt lehetetlen megenni. A sok whskey, meg a hajó teljesen megrontotta az izét. Különben a fehér embernek husa általában véve rossz; a polynéziai emberből készült pecsenye messze fölülmulja az izét. Az én gyomrom már el nem bírja a fehérék husát. . . (Es ezt mondva megtapogatta az ujságíró, szakértő szemmel megnyomkodta a nemesebb testrészeit, — épséggel nem platonikus utógondolattal.)

— Es melyek legizletesebb részei a testnek? — kérdezte az ujságíró.

— Mindenekelőtt az agyvelő, a szemek és a nyelv. Fialat embernek az arca a legkitünőbb falat. A felső kar, meg a vállak megjárják még, de a többi: kutyának való.

Az udvarias kannibál meghívta az ujságíró egy ilyen ebédre is, de már abból a kíváncsi riportter nem kért.

* **A zsobmetszés legujabb módja.** Két notórius zsebtolvaj meglehetősen fufangos módon zsebelte ki *Lunkán* Vaszalie oláhszentmiklósi földmivest, ki a tegnapi hetivásáron adta el lovát. A jámbor falusi jó kedvvel ballagott hazafelé, örülvén a sikerült vásárnak, midőn a marhavásártér táján egy urias öltözötű egyén tárczát ejtett el előtte, mely tárczát egy hasonló kinézésű egyén felvett és *Lunkánt* osztolni hívta a Rhédey-kert melletti szemétdombra. Alig érték e félreeső

helyre, ott termett a károsult és követelte *Lunkántól* a tárczáját. *Lunkán* lehozta mindkét csizmáját, sőt 60 koronát tartalmazó pénzes zacskóját is megmutatta. A káros ekkor a zacskóból két 20 koronás bankjegyet kicsent, s visszaadván a zacskót *Lunkánnak*, a másik egyéntől követelte tárczáját, mit az elő is adott, s futásnak eredt, a káros utána. — *Lunkán* csak ekkor vette észre, hogy 40 koronája oda, midőn már meglehetősen messze jártak a jómadarak. Panaszkodva jött a rendőrségre és a megejtett puhatolás révén csakhamar hurokra került az egyik tettes *Hubert Samu* notórius vásári zsebtolvaj személyében, kit a károsult azonnal felismert. A másikat erősen nyomozza rendőrségünk.

* **A tűzoltó-zene bemutatója.** Az ujonnan szervezett nagyváradai (tűzoltó-) gyermekzenekar vasárnap tartotta meg *Karger Sándornak* a hegyalján levő pompás nyári helyiségében a közönség nagy tetszése mellett első nyílt hangversenyét. A zenekar eme első sikere után méltán reméli a közönség pártfogását.

* **Letört virágok.** Mult évben végzett az Immaculata-intézetben *Cier Regina* növendék. A komoly szép leányt, ki csupa gyöngédség volt, kiválóan szerették mind társai mind az intézetet vezető kedves testvérek. Most vesszük hírért, hogy hosszas szenvedés után szüleinél Szatmármegyében elhalt. — A halál anyala lecsapott . . . és kéréllhetetlenül elragadta egy köztisztületben álló családok szemefényét élete legderűsebb, nyíló korában. Mély részvéttel értesültünk a mély gyászról, mely az ujjvárosi gör. kel. egyház érdemes lelkészét, *Bogye Pált* leányának *Juliskának* élte virágjában 15 éves korában hosszas szenvedés után történt elhunytával érte. A letört virág temetése tegnap, hétfőn ment végbe nagy részvét mellett a hármastezsi gyászszázból.

* **Werkli-szezon.** *Sirva vigad a magyar*, így szól a közmondás, s mindjárt magunk elé képzelünk egy bő ingujjú, csárdást ropogató magyart, aki mellett szurtos cigány húzza a siralmas bus talp alá valót, recsegő, három búros hegedűn. A magyar szereti a zenét, anélkül nincs öröme, s ha bánata van, azt is a száraz fába sirja. De már azt megengedi minden tisztességes családapa, minden jó izlésű emberbarát, hogy a *werkli*, ez a legnagyobb művészetet követelő hangszer nem alkalmas a hegedű szerepére. Városunk az ellenkezőt igazolja: reggel álmoból *werkli* hangja kelt fel, este — ha el tudsz — mellette szunyadsz el, ebédnél minden falat *werkli* szóval indul utjára, szóval élted minden foglalkozása egybe van kötve a *werkli*vel. Nagyon kérjük a főkapitány urat, hogy a lovasrendőrség emberboldogító eszméje mellett — készítsen egy szabályrendeletet a *werkli*sekre is, de olyant, mely nem *holt betű*, hanem melyet meg is tartanak. *Werkli*zzék a sánta, vak, szóval a nyomorék, de ne lopja a napot 4 suhancz a *werkli* mellett, s nyujtsa kalapját a gyanutlan járókelőnek azért a krajczárért, melyre — fájdalom — van elég koldus városunkban, a soknál is több . . .

* **Az adókövetés elleni felszólamlások.** A Stern Soma szerkesztésében megjelenő Kiskereskedők lapja már tartalmánál fogva is érdekes és tanulságos cikket közöl legutóbbi rendkívüli számában arról, hogy miként kell az adókövetést megfelelően megféltetni. Az utasításokat érdekes kommentárral kíséri. Többek között rámutat a cikkben arra, hogy a kincstári előadó minden szatócsban egy nagykereskedőt lát és bármily jogos legyen az adózó kérelme, a lejjebb szállítás egyáltalában nem létezik. Egyedüli reményeiket a pénzügyigazgatóba helyezik, aki — a Kiskereskedők lapja szerint is — oly magaslatán áll a kötelességtudásnak, az igazságos szigornak, de egyuttal a méltá-

nyosságnak is, hogy nyugodt lélekkel fordulnak a kiskereskedők jogos panaszaikkal hozzá, dacára annak, hogy az adókvető bizottság egyes tulbuzgó tagjai azzal rémitik a jogosan méltatlankodó feleket, hogy »hiába felebbez, nem lesz annak értelme«, vagy hogy a felebbezés esetén még több adót vetnek ki a felszólalókra. Na hát a t. bizottsági tag urak eljárása épen nem dicsérendő.

* A legdrágább zsebkész. A világ legdrágább zsebkészése kétségkívül az, a melyet Levánika vásárolt a minap Sheffieldben. Az indiai nábob, a ki VII. Edward koronázására jött s addig el sem akarja hagyni Angliát, a mig a királyt megkoronázzák, roppant költségekkel feltűnt Londonban. B-vásárlásai pedig a legkülönösebb módon történnek. Kisértevel be-megy egy üzletbe és kéri:

— A legdrágábbat, a mi kapható.

Vett már vázákat, gyöngyöket, női legyezőket és illatszereket egész ládászámra. A minap Sheffieldbe rándult ki, hogy a híres acélgyárat megnézzék. Emlékező egy szép kis zsebkészítést adott az indiai fejedelemből, de mikor azt hallotta, hogy csak tíz shilling az ára, megvetően ott hagyta.

— A legdrágább kést adják nekem! parancsolta a rajah.

Es adtak neki egyet, a melyet nemrég egy világkiállításra küldött a gyár: valóságos remekét a kézi iparnak. Van abban hetvenöt penge, a legkülönösebb szerszámok; lapjain finom email a windsori kastélyllyal és Viktoria képével.

— Mi az ára ennek?

— Kilencszáz husz font.

— Jól van.

Es a rajah kifizette a közel 25,000 koronát a zsebkészért.

* Vasuti baleset. Vasárnap súlyos szerencsétlenség történt a nagyvárad vasutállomáson. Létai Sándor fiatal vasuti utazó lakatos munkás egy kocsi megromlott ütközőjét javította ki, midőn egy tolató vonat neki ment a javítás alatt levő kocsihoz. A szerencsétlen fiatal ember karját összeroncalt a kocsi ütközője. Azonnal beállították a bismegyei kórházba, a hol gondos ápolás alá vették. Tegnap az a hír terjedt el, hogy a szegény fiatal ember karját amputálni kell, azonban szerencsére a sérülés nem életveszélyes, sőt az amputálásra sem lesz szükség. Tegnap délután már javult a szerencsétlenül járt derék ifjunak az állapota. A szerencsétlenség nagy foku gondatlanságnak a következménye a tolató személyzet részéről.

* A tajték. A tajtékipák kedvelőit bizonyára érdekelné fogja, hogy ebben az évben a tajték termelése 250.000 kilogrammot tesz ki. Hazája ennek a sok tajtéknak Ercsichehr, Kis-Azsiában. A központi gyártelep pedig, a hol a nyerterményeket feldolgozzák, Ruhla városka, Thüringiában. A kitűnő termésre való tekintettel a tajték olcsóbb lesz.

* Verekedő közvitéz. Vasárnap van a szabadság napja, szombat este és éjjel hajnalhasadása; a hajnalhasadás szebb mint maga nap: rózsapiros. Ilyennek látta ezt Krácson nevű tűzér közlegény is s ennek hatása alatt szépen összekapott s lilium-utcai Lebovits-féle kocsmában *Faludi* Ignác eczetgyáros munkásaival, miután a vasárnapi munkaszünet hajnalpirkadását magára nézve még rózsásabbá tette az a kevése itóka is, melyet Krácson elfogyasztgatott. De jóllehet busul a lengyel honja állapotján, mégis van annyi ereje, hogy egy berugott katonát megtanítson, — lefegyverezték a munkások szépen s ott hagyták. De Krácson is bántá az oldalfegyver, mely nem függött oldalán — követte a gyárba a munkásokat és nagyon is elbizakodottan kezdett követelőzni, mire szépen kidobták, — el is aludt az utczán a bátor közvitéz. A rendőrség megszánta és beállította a

várba, a hová fegyverét és zseboráját is utána küldték a nagylelkű lengyelek.

* A pénzhamisítók vállaltása. Kulhanek Adolfot és társát, Rosinger Armin, a nagyvárad pénzhamisítókat most vállalja a debreczeni vizsgálóbíró. Kulhanek és társa nyugodtan viselik magukat a fogházban és egyáltalán nem félnek attól, hogy nagyobb büntetést kapnak. A vizsgálóbíró ma küldi el megkereséseit különböző helyekre, hogy a tanúk kihallgatásáról fölvevő jegyzőkönyvek alapján ki lehessen egészíteni a vizsgálatot.

* Ledochowski bitoros temetése. Ledochowski bitoros holttestet, mint Rómából jelentik, tegnap délelőt vitték át a propaganda épületéből a St. Laurentia templomba Luciába. A gyászkocsi mögött mentek a propaganda tisztviselői és a kollégium növendékei. Ezután az elhunyt rokonai és legközelebbi barátai következtek. A templomban, a mely előtt nagy néptömeg gyűlt egybe, majdnem az összes Rómában időző bitorosok, püspökök, a pápa udvar, a vatikáni diplomáciai képviselők, akik külön meghívókat kaptak, a lengyel és a német gyarmat tagjai és nagyszámu előkelő közönség jelent meg. A gyászminst *Sammucetti* érsek mondotta a Sixtus-kápolna énekeseinek asszisztenciája mellett. A *Rampolla* bitoros által osztott áldással a gyászünnepek véget ért. Ezután a holttestet a temetőbe vitték.

* Hogy mulat a yankee? Ez idén ismét nagy számmal keltek át az óceánon a költöző amerikaiak, hogy eláraszszák dolláraikkal az európai földet. Aki pedig átjön hozzánk, az Párison keresztül indul a vidám tapasztalatos körutjára. A boulevardok éjjeli kávéházai-ban csak egy hemzseg a sok kurta pipás, frakkos ur s van jó dolguk a bájós hölgyeknek, akik az osztrigáknál asszisztálnak.

Egy ilyen kávéházba betért a napokban néhány jó kedvű yankee. A szomszéd asztalnál más társaság mulatott: egy pár hangos ur, meg hölgy. A yankee-vendégek egy ideig hallgatták a zsvajti, aztán egyikük oda intette a gazdát.

— Hallgattassa el ezeket az urakat.

— Nem lehet uram, — felelte a gazda.

— Jo uk van hangosan mulatni.

— Ugy? No... mondja csak menyit ér önnek fejenként az egész társaság?

— Legalább egy aranyat.

— Itt a négy arany; most dobja ki őket, — szölt az yankee és leszámolt a gazda elé négy aranyat.

Néhány percz múlva a vidám társaságot kitesékeltek a kávéházból és az amerikaiak zavartalanul szihatták tovább kurta pipájukat absint mellett.

* Kutba ugrott. Bagosi Mihály 54 éves nagyszalontai agglegény öngyilkosságot követett el. Szombaton reggel fél nyolcz órakor ott ténfergett a Gacsó-kert melletti csordaitató kut körül, midőn éppen arra jött Kádár nevű egyik sógora, s kérdezte, hogy miért oly szomorú? Mire Bagosi azt felelte: »Beteg vagyok sógor nagyom!... Fél óra múlva beleugrott a kutba. Ugy huzták ki a hatóság emberei holtan. A kut körül volt elhánnya a szalmakalapja és ruhája.

* Találtatott egy 20 filléres nagyságu női arany óra. Bővebbet a rendőrkapitányi hivatal 3 számu szobájában.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári szines és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

x Megérkeztek a nyári idényre a legszebb cipő árúk, melyek szép és csinos kiállításuk mellett, az előre haladott idény miatt 25 százalékkal olcsóbbak, mint voltak. Nagy-

szertű újdonságok Chewreox, Box és sárga cipőkben. Alkalmi vétel esőernyőkben és harisnyákban. **Nádor Henrik** és Társa Nagypiacz-tér, Kereskedelmi Csarnok

x Hatóságilag engedélyezett végeladás üzlet-felosztás végett *Kárpáti* Miklós divatruházában Nagyváradon. Ezen rendkívül előnyös vételeket figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek. Tessék a hirdetés oldalán a hivatalos hirdetményt elolvasni.

IRODALOM.

Uj közgazdasági hetilap. Kolozsvárott *Nadányi* Emil és *Müller* Menyhért szerkesztésében közgazdasági hetilap indult meg, melynek célja az erdélyi magyarság gazdasági érdekeinek megvédése. Az eddig megjelent lapszámok híven beváltják e szép programot. A lap minden egyes száma élénk és tartalmas. A lapnak, mely »*Közgazdasági Napló*« címet visel, előfizetési ára 1 évre 9 korona. Kiadó hivatala: Szentegyház-utca 3 szám. A lap legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg:

A székely nép megmentése dr. *Várad* Ödöntől. — Egy agyonhallgatott röpirat. — Iparos nevelés hajdan és most, *Hevesi* Józseftől. — A német vámtarifa és Erdély, dr. *Schwarz* Miksától. — Válság előtt, *Bogdán* Viktortól. — Még egyszer az iparkiallítás, *M. M.*-től. — Hírek.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: *Slenkiewicz* Henrik.

53.

— Ti, mindig csak ti! Ha fekély volna a testemen: kivágom, hogy belé ne pusztuljak. Az ország testén ti vagytok a legundokabb fekély, tirátok is ez a sors vár. Elég soká túrtünk s mi volt a köszönet érte? Szövetkeztetek a szent kereszt esküdt üldözőjével, az ország legádázabb ellenségével, egy ronda tatárral. De nem lesz soká a szövetségstársatok! A fejetekre nő majd s te alázatosan tarthatod majd kengyelvasát, ha lóra száll!

Chmielnickij fölhajtott még egy pohár pálinkát, aztán megszöhalt.

— Jártam egyszer Barnabással a királynál. És a király azt mondotta panaszaink halatára: Hát nincs se puskátok, se kardotok?

— És ha majd egyszer ott álltok a királyok királya előtt, ő ezt mondja majd nektek: Megbocsátottatok-e az ellenségeiteknek, hogy én is megbocsássak nektek?

— Mondtam már, hogy a köztársaság ellen nem harcolok!

— De hiszen kardod hegyét a mellének szegzed!

— Megszabadítom a kozákokat a szolgaságtól!

— Hogy a tatárok biliacsét verjenek reájok!

— Megvédem szent hitünket!

— A pogányok segítségével!

— Pusztulj előlem! Ne szólj, mintha a lelkiismeretem szava volnál. Pusztulj, ha mondom!

— A kiontott vér a te lelketet nyomja és a nép könnye téged vádol majd! Halál vár rád, megítéltél!

— Elhallgass, te kuvik!

Chmielnickij kést rántott és Skrzetuskira ruhant, aki hidegen nézett a szemébe.

— Ölilj meg hát!

Chmielnickij visszadöbent. A nagy csöndben az alvó bég horkolása és a szű perczegése hallatszott csupán. Kezéből kihullott a kés, megborzadt maga is a szándékától, aztán mintha

TAVIRATOK

Egy párbaj körül.

Budapest, július 28. (Saj. tud. táv.)

Az esti lap a Nagybecskereki Hirlap nyomán érdekes esetről ad hírt, mely gróf *Harnoucourt* Félix birtokán történt. Vendégei ugyanis kártyázás közben összeszólkáltak, melyből kifolyólag lovagias affér, sőt állítólag insultus is keletkezett. Ez ügyben pozitív adatok szerzése végett tegnap egy hirlapíró meginterwivolta *Wahrman* Ernőt, mint a különös heccz egyik szereplőjét. Ebből világos, hogy dr. *Messinger* Károly orvos a kártya játék közben tulbizalmasan izetlenkedett s azért nevezte őt *Wahrman* állandóan »trotli«-nak, s ez szolgáltatott okot a kihívásra, a mit azonban *Wahrman* visszautasított, kijelentvén, hogy ily csekélységért nem verekszik.

Arra nézve, hogy fegyvert fogott volna a gróf ellen, kijelenti, hogy alaptalan koholmány. Három nap mulva a történetek után, tehát vasárnap Nagybecskereken megadta az elégtételt *Messinger* segédekének. A párbaj után Pestre jött, hogy az alaptalan híreket kellően megcáfolja.

Egy ezimtar miatt.

Zágráb, július 28. Horvát- és Szlavonországok földbirtokosainak ezimtarát adta ki egy Jahnz nevű ember és könyvből Josipovich Imre volt miniszternek is küldött egy példányt, a ki erre a nem kívánt küldeményre egyáltalában nem reflektált. Jahnz erre goromba levelet írt Josipovichnak, a melyben sértésekkel illette. A rendőrbíróság e miatt a tegnap tartott tárgyaláson Jahnzot 100 korona pénzbüntetésre ítélte. (M. T. I.)

A külügyminiszter utazása.

Bécs, július 28. Goluchovszky Agenor külügyminiszter augusztus hó 4-én Rómába utazik.

Az angol király állapota.

London, július 28. A király, akinek egészségi állapota ugyszólván teljesen helyre állott, augusztus hónap 7-dikén utazik Londonba. A koronázó ünnepély 8-ikán veszi kezdetét.

Kulturharcz Franciaországban.

Páris, jul. 28. A Place de la Concorde, a Rue Royalen és a Boulevard Madelainen egész este nagy volt az élénkség. A rendőrség három izben oszlatta szét a tüntetőket, a nélkül, hogy komolyabb incidens történt volna. Éjfelkor a nyugalom mindenütt helyreállt. A nap folyamán a rendőrség körülbelül 100 embert letartóztatott, a kik közül négyet fogva is tartott. Tizenkét ember súlyosan megsebesült.

Roches ur Yon, jul. 27. Egy lövölde felavatása alkalmából itt banket volt, a melyen André tábornok hadügyminiszter beszédet mondott. A miniszter dicsőítette Waldeck-Rousseau művét és azt mondogta, hogy Combes miniszterelnök el van tőkelve azt minden akadály ellenére végrehajtani. André azt mondogta tovább, hogy Combes köré oly minisztérium

csoportosult, a mely épp úgy mint ő, meg van róla győződve, hogy politikai szabadság ez idő szerint nem lehetséges.

Lyon, jul. 28. A Placa de la Bellecour-on és a város több különböző pontján tegnap összeütközések történtek a tüntetők között. Több ember megsebesült. A rendőrség néhány embert letartóztatott. Esti fél 10 órakor még nagy volt az élénkség a városban. (M. T. I.)

Turistahalál.

Regensburg, július 28. A Regensburger Morgenblatt jelenü Bartenkirchenből: Szombaton délután Kreuther reáliskolai tanárt a Zugspitz nevű hegyről való leereszkedés közben gutaütés érte és azonnal meghalt. Kisérője egy reáliskolai segédtanár annyira megijedt, hogy lezuhant és szintén szörnyet halt. A két holttestet tegnap hozták Bartenkirchenbe. (M. T. I.)

A szász király állapota.

Ischl, július 28. A király táviratot küldött György szász királynak Drezdába, amelyben örömet fejezi ki felgyógyulása felett. A szász király nyomban köszönetét fejezte ki szintén táviratban, amelyet a királyhoz intézett.

Családi dráma.

Pozsony, július 28. Tegnap délelőtt Zsamek József kőműves az utcán lelőtte forgópisztolyal nejét. Magát is ki akarta végezni, de ebben megakadályozták. Tettének oka feltékenység.

A szultán beteg.

Konstantinápoly, július 28. Megbízható forrásból jelentik, hogy a szultán beteg. Két hét óta súlyos gyomorbeteg szenved.

Öngyilkos váltóhamisító.

Bécs, július 28. Még a múlt hónapban történt, hogy Gay József 31 éves gyári könyvelő 6000 koronás váltót hamisított, a pénzt felvette és aztán megszökött. A szökevény — mint Triesztből tegnapi kelettel jelentik, a pénzt egy hónap alatt elköltötte és aztán nyomtalanul eltűnt. Tegnapelőtt a tengerből egy holttestet fogtak ki, amelyben felismerték Gayt. A holttestnél talált iratokból és egy levélből kitűnt, hogy ő a váltóhamisító. Azért lett öngyilkossá, mert félt a büntetéstől.

Elhamvadt oltár.

Temesvár, július 28. A temesvári gyárvárosi millenium-templomban, a mely egy millió koronába került és tavaly szentelték fel, tegnap délután az oldaloltárnál feldőlt szentelt gyertya által tűz támadt. Szerencsére a templomot idegen vendég akarta megtekinteni, este kinyitatta és akkor vették észre az oltár égését. A tüzet csakhamar eloltották, de az oltár fölszerelése elégett.

Ismeretlen öngyilkos.

Bécs, július 28. A nauheimi fürdőben öngyilkossá lett szép fiatal orosz nő kilétét — a lapok azt írják róla, hogy nihilista — még mostanáig sem lehetett megállapítani. A rendőrség a nyomozást, mint sikertelent, beszüntette.

csak bátorságot akart volna inni belőle, fenékiig üritette a második pálinkás palackot is.

— Nem tudlak megölni... nem tudlak... késő van már... az új nap hajnalodik, késő a megbánás, a visszarettenés... Mit remíngesz a halállal, az itélettel?...

A pálinka egészen eikábitotta, s már nem tudta, hogy mit beszél.

— Hogy én megíttetem? Ohó, a kán segítséget ígért... hallod hogyan horkol a bég? Holnap indulunk... velünk lesz szent Mihály, a diadalmas... Es ha el is bukom!... megvettelek a bégől, az enyém vagy... Oh, de fájl! visszaforduljak?... késő! halál... itélet... Nalewajkó... Pawluk...

Aztán kiegyenesedett és fölördített.

— Ki az? Ki merészel?

De megint lerokadt, dadogott még egy ideig, azután elaludt. Skrzetuski, aki még gyöngye volt a vérvesztéstől, hirtelen megszédült, az izgalom egészen kimerítette. Erezte, hogy elveszti az eszméletét s azt hitte, hogy itt a halála. Imádkozni kezdett.

Kora hajnalban megindult a Sicsből a gyalogos és a lovas katonaság s ezzel megkezdődött a háboru, bár vér még nem folyt. A csapatok végtelen sora indult meg, mintha rettenetes sáskák csapatai rajzottak volna elő a Csertomelik nádasából, hogy eláraszzák az ukrániai mezőket. A basawlukai erdő mögött egyesültek a kán embereivel; hatezeren voltak, a rendes katonáéknál sokkal jobb fegyverzetben. Láttukra a kozákok a levegőbe dobálták a sapkáikat és lelkes hurráikba beledörögött a tatárok aiah kiáltása. Chmielnickij és a bég, akik lófarkas zászlót és parancsnoki pálczáat vittek, komolyan tisztelegtek a csapatok előtt. A két szarnyon a tatárok és a kozákok haladtak, középen Chmielnickij a lovasággal, nyomukban a gyalogos katonák, azután a pattantyusok az ágyukkal s végül beláthatatlan tömegben jött a kocsisor a készletekkel élelmiszerekkel; a menet a marhacsordák zárták be. Szép volt az idő, fehérlő mosolygott alá az ég, vigan lengett a szellő, a nap szikrázva szórta sugarait a dárdák hegyére. Mint a végtelen tenger tükre, úgy terült el a harcosok előtt a vad mezőség és ez a látvány örömmel töltötte el szívüket. A széles málnavörös zászló hódolattal üdvözölte a pusztát, s példáját követte meghajolva a sok lófark és az apróbb zászlók serege. A csapatokat lantosok hegedűsök kísérték, pengett a czipora és a sok ember egyszerre dalolni kezdett. Vad és sajátágosan méla, mégis érzélgős volt ez a dal, miként vad és méla volt a pusztia, amely hón szivta föl a pergő dobok, a füttyülő sipok és pengő, zengő lantok zenéjét. A harcosokat megittasította e muzsika, amelynek ütemére lépkedett alattok a lóiss mintha velők énekelnének ők is: seregéstől kísérték őket a felriasztott madarak. Ha a danolás elhallgatott, lódobogás, vig nyerítés és a terh s szekerek nyikorgása töltötte meg a levegőt.

A nagy zászló és a vezéri lófark alatt ügetett le elől Chmielnickij, hófehér lovon vérpiros ruhában, kezében a parancsnoki pálczával.

Mint valami vértarhas felhő: úgy húzódtott a sereg észak felé s szemben jött a másik hasonló felhő, a fiatal Potocki hada.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak — úgy testületek, mint egyeseknek, — kik feledhetetlen kedves férjem, illetve atyám D. Kutka Géza halála alkalmából megtört szívünk fájdalmát virágadományaik, részvétük nyilvánítása és a végtisztességen való megjelenésük által enyhíteni igyekeztek, őszinte szívvel jövő hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Nem mulaszthatjuk el továbbá őszinte elismerésünket kifejezni Germán Károly urnak, a »Kegelet« temetkezési vállalat tulajdonosának a temetés rendezése körül tanusított előzőkény eljárásáért.

özv. Kutka Gézáné
és leánya.

KÖZGAZDASÁG.

Előre számítás a méhtörzsek beteleltetésére.

Nem időszzerűen ehhez mostan hozzászólanl, mert méhtörzseink beteleltetése körül tendóknak nem csupán őszre esik. Most méhtörzseink fiasításban bővelkednek, már meg kell kezdenünk a beteleltetésre előmunkálatunkat.

Igen nagy körültekintést, szakavatottságot igényel a méhészek az, vajjon mennyi mézzel lássa el beteleltetésre szánt törzseit. Mentől többet annál jobb, de ez nem mindenkor válik be. Ott, hol a méhtörzsek különféle népesség, méz és fiasításmennyiségben, hol minden törzs különféle életkoru s tenyésztéses anyával bír, ugyeszlóván mértékelt sem állíthat fel a méhészt arra, mennyi mézzel lássa el beteleltetéskor aránylag törzseit. Csak úgy gondolomra kiel számítás s gyakran megcsúsz, hogy épen az a törzse pusztul el tavasszal méz hiányban, melyet bővebben látott el beteleltetéskor téli eleséggel. És ez gyakran megtörténik, mert azon törzsek, melyek fiatal királynéval bírnak, bár kevesebb népességűek, aránylag mégis többet fiasítanak, mint a vénanyával bírók s kora tavasszal a mézkészlet megcsúszkodik vagy elfogy s a fiasítás tulterjedése, meg önfeltartásukban beállott hiány miatt, ha jobb idő nem derül rájuk, el kell, hogy pusztuljanak.

Ha a telet kibirták is, majd erősebb, majd gyengébb, tehát népességre s így nagyságra különböző törzseink, a szükségből való étetésnél meg vagyunk akadva kora tavasszal, mert külön-külön át kellene néznünk törzseinket, van-e még mindegyiknek elegendő méze, nem szenved-e egyik vagy másik törzsünk mézhiányban. Erősebb törzseink több fiasítást, gyengébb törzseink pedig kevesebbet fognak létrehozni. Ez az arány azonban nem minden törzsnél bizonyul be, mert az anya életkora, tehát petézőképessége s a dolgozó méhek életereje, mely kisebb és nagyobb törzseknél különböző szokott lenni, igen sokszor határoz. De meg az átvizsgálást kora tavasszal nem végezhetjük egy és ugyanazon időben, a mennyiben a fiasítás átnézéskor vagy mézkémléskor igen könnyen meghűlhet, a déli órák rövidek s másnapra már, mi legtöbbször megcsúsz, az idő is rosszra fordul.

Hogy biztos irányu legyen cselekvésünk, s a beteleltetést megkönnyítsük, s a kora tavasszal történendő mézkémlést, vagy átvizsgálást, általánosítsuk, beteleltetésre irányuló cselekvésüket nem őszre, de már most a nyár derekán meg kell kezdenünk.

E végből, már ez ideig is oda kellett hatnunk, hogy Dzierzozs-rendszerű kasainknak mindegyikében egyidejűleg kell gondoskodnunk. Még most a nyár derekán erősebb törzseink befödött fiasítástelt tábláival gyengébb népességű törzseinket fölsegítjük, mi által törzseinket őszre egyenlő erősekké, vagyis népességűekké tehetjük.

Es ha ezt nem egyszerre, de következetes folytonossággal gyakoroljuk, ha nem egy, de két év alatt elérjük azt, hogy törzseink egy népességre, mint fiasítás lép és mézre egyenlőkké lesznek, mi nemcsak a beteleltetést, de jövő évre az egész évi kezelést fölülte megkönnyíti, általánosítja.

Mert ha egyenlő életkoruak törzseink királynéi, egyenlő népességűek törzseink, méz, fiasítás és lépünk is mind ugyanegy mennyiségűek minden törzstünkönél, — úgy kora tavasszal a

herék megjelenése s fiasítás mennyisége s a mézkészlet apadása vagy emelkedése is mind egyenlők lesznek. Egyenlő lesz minden törzseknél hőmérséklete stb. Ekép aztán minden törzstünk beteleltetésénél könnyebben felállíthatjuk a mértéket, — egyenlően láthatjuk el beteleltetésnél a törzseket léppel és mézzel. S ha kora tavasszal a méz készletről meggyőződni akarunk, egy-két kasba betekintés elegendő arra, hogy a többiek állapota fölül tudomást szerezzünk.

Első évben persze lesz némi eltérés méhtörzseink egyenlősége közt, de már második vagy harmadik évben örömmel fogjuk tapasztalni azt, hogy méhtörzseink mind egyenlően telelték, egyenlő mennyiségben és időben hozták létre dolgozó és here-fiasításait, egyenlően apasztják vagy emelik mézkészletüket. Királyi álczákról is minden törzs majdnem egyenlő időben fog gondoskodni, s akár természetes, akár mesterséges rajaink fenti kezelés mellett, egyidejűek lesznek.

Hogy életkorban egyidejű királynéokra miként segíthetjük törzseinket, az egy külön fejezetnek s a következő évi kezelésnek anyaga.

Pecze-Szöllős, 1902. július hó.

Pallosy.

Holták Jónás és Táras

Törzseik jelentése.

A fiasításra szolgáló törzseik.

Hirteltörzsek

Budapest, július 28.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasút	—
Rimacsany	509.50
Magyar jelvény	472.—
Sápatarjani	—
Wapou-törzsek	—

Külföldiek.

Budapest, július 28.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, répa, aug.	96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.85
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,7%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ércben 3,7%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.90
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-islavónföldterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyemcsény-sorsjegy-kölcsön	205.—

Tiszszabályozás sorsjegyek kölcsön	162.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	59.50
Osztrák államsorsjegyek	152.—
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbankrészvény	712.—
Osztrák hitelintézet részvény	702.—
Párisi visita	95.25
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni visita	239.70
20 márkás arany	28.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Általános Takarékpénztár

részvénytársaság

Nagyváradon, Szent László-tér

(Kovács-ház emeletén.)

Leszámítol váltókat.

Elfogad betéteket 5⁰-ra.

Leszámítol számlákat.

Előleget ad értékpapirokra.

Üzleti órák:

Mindennap: délelőtt fél 9—12-ig,
délután 3—5-ig.

Eladó ház.

Nagy-Körös-utca 48—564. sz.
a. bérház nagy telekkel örök áron
eladó.

Értekezhetni Nagy-Teleky-utca
441—44. sz. alatt. 259.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—8
gymnasiumi vagy polgári osztálytal. tanulóul felvétetik a Szent László nyomdában.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

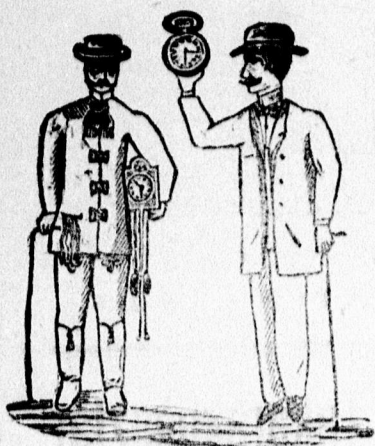
Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	854
V.-Velence	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó †	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő	817	1037	1209	328	536	728	938

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	820	1042	*1215	330	539	733	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	748	—
Rontó †	842	1104	1232	346	600	748	1000
V.-Velence	856	1116	1246	359	614	803	1013
Vásártér	912	1117	102	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	628	—	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Miért harag-
szol?
barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többre van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett.

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műorás Nagyváradon színház oldala mellett.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindenemű alakításokat és javítást elvállal.
Telephon 409. szám. 150

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni, hogy helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

téglyárat üzembe hoztuk és a legjobb hirnévnek örvendő

tégla és fedélcserép

gyártmányokból, a legjutányosabb árak mellett *eladásra* készletet tartunk.

Téglyagyár telefon: 229. sz.

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.

Deutsch K. I. Nagyvárad.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy az eddigi helyiség szük volta miatt

üveg lámpa és porcellán üzletemet

f. é. augusztus 1-től

az e célra átalakított és ujonnan berendezett

Zöldfa-utcza 24. sz. a. házamba helyezem át.

Fő törekvésem ez üzlet áthelyezésénél az volt, hogy raktáromat és helyiségemet jelentékenyebben megnagyobbítva minden keresletet a leggyorsabban és legmegfelelőbben kielégíthessek.

Uj üzlethelyiségem szives megtekintését és annak pártfogását kérem

teljes tisztelettel

Deutsch K. I.

260.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet feloszlatus végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utcza.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalneműek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Fügönyök, Ágyterítők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehérneműek, az összes rövidáru czkkek és még

Több ezer finom divatos czikkek.